

Ольга МАРТИНЮК

ГОДИНА СПІЛКУВАННЯ «ЛЮДСЬКІ ЦІННОСТІ» (ДЛЯ УЧНІВ 5-ГО КЛАСУ)

Мета: узагальнити знання про вживання слів ввічливості, учити користуватися цими словами, ознайомити з правилами культури поведінки. Сприяти вихованню ввічливості, доброти, розвитку дружніх стосунків між дітьми, відкритості до інших, впевненості у собі.

Обладнання. Портрет Василя Сухомлинського, книги.

Людина народжується не для того, щоб зникнути безвісною, нікому невідомою пилінкою. Людина народжується для того, щоб залишити по собі слід вічний.

Василь Сухомлинський

Девіз.

*І в житті, як на полі мінному,
Я просила і в цьому сторіччі,
Хоч би той магазинний мінімум
- Люди, будьте взаємно ввічливі!
- І якби на те моя воля,
Написала б я скрізь курсивами
- Так багато на світі горя,
Люди, будьте взаємно красивими.*

Ліна Костенко

Слово вчителя. Дорогі діти! На сьогоднішній годині спілкування я хочу звернутися до вашої душі. Душа - це сховище таємниць і почуттів, спогадів та всього доброго і злого, це внутрішній світ людини.

І сьогодні ми поговоримо про духовні цінності людини.

Найважчий і найпочесніший обов'язок на землі - бути людиною.

Кажуть, життя прожити - не поле перейти.

Пригадаємо біографію Василя Сухомлинського.

Василь Сухомлинський (1918-1970) – український радянський педагог, публіцист,

письменник.

Народився Василь Сухомлинський у селі Василівці в бідній селянській сім'ї. У родині було 4 дітей, і всі стали вчителями. Він навчався в рідному селі в школі і в 1933 році закінчив семирічку. Василь Сухомлинський вчився в медичному технікумі, але незабаром пішов звідти та вступив на робочий факультет.

У 17 років він став учителем заочної школи недалеко від рідного села; працював викладачем української мови і літератури в Онуфріївській середній школі. Саме мати хлопчика спонукала його до

педагогічної діяльності, бо бачила в ньому потенціал. Читати та любити книги Василя Олександровича навчав дід Омелян, у якого була надзвичайно велика бібліотека. У 1941 році під час Другої світової війни добровольцем іде на фронт. На фронті Василь Олександрович був двічі поранений, довго лікувався в госпіталях. Тяжким було поранення в руку. Хірурги хотіли її ампутувати, але він не дав цього зробити. Лікарям довелося двічі оперувати Василя Олександровича, але руку він все-таки не ампутував. Після одужання з червня 1942 року В. О. Сухомлинський працював директором середньої школи і вчителем російської мови і літератури у селищі Ува Удмуртської АРСР.

Крім ерудиції, В. Сухомлинський мав неабияку силу волі, вирізнявся поміркованістю, надзвичайною скромністю, працездатністю (вставав щодня о четвертій годині ранку й писав власні твори до восьмої), людяністю. Також педагог володів кількома іноземними мовами. У багатьох напрямках педагогічної науки він випередив свій час. 2 вересня 1970 року серце Василя Олександровича Сухомлинського перестало битися. Йому судилося народитися і померти у вересні, і це символічно, бо вересень - це початок нового навчального року. З легкої руки Василя Сухомлинського в педагогіці

з'явилося поняття «уроки мислення» - уроки, які змушували дітей молодшого шкільного віку дивитися на світ і розкривати його найскладніші взаємозалежності.

Учні по черзі розповідають про 10 негідних речей, що принижують людину.

1. Негідно добувати свої благополуччя, радощі, вітху, спокій за рахунок утисків, невлаштованості, горя, хвилювання іншої людини. Не давай себе скривдити, але й інших не кривдь...

2. Негідно залишати товариша в біді, небезпеці, проходити байдуже повз чуже горе, страждання.

3. Негідно користуватися результатами праці інших, ховатися за чужу спину.

4. Негідно бути боязким, розслабленим; ганебно виявляти нерішучість, відступати перед небезпекою, нити.

5. Негідно давати волю потребам і пристрастям, що ніби вийшли з-під контролю людського духу.

6. Негідно мовчати, коли твоє слово – це чесність, благородство і мужність, а мовчання – легкодухність і підлість.

7. Негідно справжньої людини не тільки обманювати, лицемірити, плазувати, пристосовуватися під чиюсь волю, але й не мати власного погляду, втратити своє обличчя.

8. Негідно легковажно кидатися словами, давати нездійсненні обіцянки.

9. Негідна надмірна жалісливість до самого себе, як і безжальне ставлення, байдужість до іншої людини.

10. Негідно пиячити і переїдати.

Наш ідеал – краса, вона повинна стати мірилом власної гідності, щоб насолода і краса злилися воедино. Чим тонше розуміння і відчуття прекрасного, тим глибша відраза до всього грубого і тваринного.

Слово вчителя. Ввічливість – це вміння делікатно, люб'язно ставитися до людей, які нас оточують, уміння жити серед людей. У цьому нам допоможуть слова ввічливості.

Учениця читає казку «Скажи людині: «Доброго дня!»

Лісовою стежинкою ідуть батько і маленький син. Довкола тиша, тільки чути, як десь далеко вистукує дятел та струмочок дзюркотить у лісовій гушавині.

Аж тут син побачив, що назустріч їм іде бабуся.

- Тату, куди бабуся йде? - питає син.

- Зустрічати або проводити, - каже батько й усміхається.

- Ось як ми зустрінемося з бабусяю, ти й

скажеш: «Доброго дня, бабуся!»

- Навіщо ж казати ці слова? – дивується син. - Ми ж її не знаємо.

- А ось зустрінемося, скажемо бабусі ці слова, тоді й побачиш, навіщо. Ось і бабуся.

- Доброго дня, бабуся! - каже син.

- Доброго дня, - каже батько.

- Доброго вам здоров'я, - відповідає бабуся і усміхається. І хлопчик побачив: усе довкола змінилось.

Сонце засіяло яскравіше. Верховіттям дерев пробіг легенький вітерець, і листя заграло, затремтіло. У кущах заспівали пташки - раніше їх і не чути було. На душі в хлопчика стало легко.

- Чому це воно так? - питається син.

- Бо ми побажали людині доброго дня.

Слово вчителя. Вітається людина щодня й декілька разів на день. Ви ніколи не замислювалися, що це означає?

Привітання означає: «Ти мені - приємна людина. Знай, що я тебе поважаю і бажаю тобі всього найкращого: здоров'я, миру, щастя, радості».

Завдання. Привітайтеся так, як вітаються в Україні.

(Добрий день; доброго ранку; добрий вечір; дай, Боже, здоров'я; привіт, доброго здоров'я, моє шанування вам, ми раді вас вітати, Христос рождається, Христос Воскрес! Слава Україні!)

Тест «Вітання»

Завдання. Із запропонованих варіантів обрати правильну відповідь.

1. Хто вітається перший, якщо зустрілися молодший і старший? (А)

А молодший;

Б старший;

В разом.

2. Хто вітається першим, якщо зустрілися хлопчик і дівчинка? (Б)

А дівчинка;

Б хлопчик;

В ніхто.

3. Хто перший подає руку? (А і В)

А дівчинка;

Б хлопчик;

В старший;

Г молодший.

4. Ти ідеш із товаришем вулицею. Він привітався з незнайомою тобі людиною, зупинився. Твої дії? (А)

А привітатись;

Б мовчати;

В іти.

5. Ви побачили в автобусі, що в іншому кінці стоять ваші друзі. Ваші дії? (А і В)

А привітатись, якщо вони вас побачили (не кричати);

Б закричати: «Привіт!»;

В усміхнутися чи вклонитися.

Слово вчителя. Поговоримо ще про одну цінність людини - чемність.

Учень читає казку «*Навіщо кажуть «Спасибі»*»

Дрімучим лісом йшло двоє подорожніх. Дідусь і хлопчик. Було жарко і хотілося пити.

Нарешті вони прийшли до струмка. Тихо дзюрчала холодна вода. Мандрівники нахилилися, напилися. Дідусь сказав:

- Спасибі тобі, струмочку.

Хлопчик усміхнувся.

- Чого ти усміхнувся, хлопче? – запитав дідусь.

- Навіщо ви, дідусю, сказали струмкові «Спасибі»? Він же не жива істота і не дізнається про вашу подяку, не почує ваших слів.

- Це так. Якби води напився вовк, він міг би і не дякувати. Ми ж не вовки, а люди. Розумієш, навіщо людина каже «Спасибі»? А знаєш, кого це слово вшановує, звеличує, підносить?

Хлопчик замислився. Він ще ніколи не думав над цією мудрою істиною. Тепер саме час був подумати: дорога через ліс ще довга.

Запитання. Кого це слово вшановує, звеличує, підносить?

(Відповіді учнів)

Гра «Чарівні слова»

1. Слово-вибачення. (*Вибачте*)

2. Слово-привітання з батьками, учителями, сусідами, друзями. (*Доброго ранку*)

3. Слово-перепрошення. (*Даруйте*)

4. Привітання до друзів. (*Привіт*)

5. Так прощаються приятелі. (*Бувай*)

6. Слова прощання. (*До побачення*)

7. Слово подяки. (*Спасибі*)

8. «Чарівне» слово. (*Будь ласка*)

9. Слова, що вживають, проводжаючи в далеку дорогу. (*Щасливої дороги*)

10. Слово, яке кажуть під час розставання. (*Прощай*)

11. Так вітаються хлопці. (*Здоров*)

12. Слова, що кажуть рідним перед сном. (*На добраніч*)

Слово вчителя. Поговоримо ще про одну життєву цінність, яка хвилює людей у будь-якому віці, звичайно, це ж кохання.

- Прокоментуйте вислів Василя

Сухомлинського: «Дівчино, для того щоб бути любимою, треба бути розумною, духовно багатою».

- Можливо, цей вислів недостатньо повний, чим би ви його доповнили?

(Висловлювання учнів).

Інсценізація

Учень. Усе на світі від любові.

Учениця. І перші зорі вечорові,

Учень. І доброта, і щирість гожа,

Учениця. І милосердя, й милість Божя.

Учень. Якщо любов у серці є,

Учениця. Якщо вона любов дарує,

Учень. Шанс для всіх дає –

Учениця. Хай кожен з нас любов шанує.

Учень. Любов врятує світ, розтопить лід, зігріє серця.

Учениця. Любов, кохання, вірність, доброта. Ці слова нерозривні, єдине ціле, вічне, таке пречисто світле, таке необхідне кожному з нас.

Слово вчителя. Я тримаю в руках клубочок ниток. Нехай ця ниточка, як ниточка Аріадни, об'єднає нас любов'ю наших сердець. А кожен, до кого потрапить клубочок, має сказати своє слово з приводу нашої сьогоднішньої розмови, яка б розпочиналася словами: «Я думаю...», «Я хочу...», «Мені здається...».

Можливі відповіді учнів:

1. Я думаю, що любов і краса переможуть.

2. Мені здається, що зло сильне, але добро ще сильніше.

3. Я хочу, щоб серед нас не було байдужих людей.

4. Я хочу бачити усіх людей усміхненими.

5. Я хочу, щоб навкруги панувала справедливість.

6. Мені здається, що ХХІ століття – це буде століття добра і любові.

7. Я вірю, що краса врятує світ.

8. Я хочу, щоб мої рідні завжди посміхалися.

9. Я хочу, щоб розцвітала наша прекрасна земля.

Учні. Інсценізація оповідань В. Сухомлинського.

Слово вчителя. Згадаємо найкращі людські якості і вставимо пропущені букви в слова: ..аска, Л..бов, ..оброта, Св..тиня, Вір..ість, В..ра, Кра..а, Турбо..а, Чуйніст..

Відповідь: ЛЮДЯНІСТЬ.

Слово вчителя. Наша година добігає кінця, і на згадку про неї нехай залишаться знання гарних манер, які допоможуть вам у майбутньому.